

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

HINDAMISSTANDARD PÕLLUMAJANDUSTOOTJA, TASE 5 – VEISEKASVATUSSPETSIALIST

Kutsestandardi nimetus: Põllumajandustootja, tase 5

Sisukord:

1. Üldine informatsioon
2. Hindamiskomisjoni töö korraldus
3. Hindamisprotsessi läbimine
4. Hindamiskriteeriumid
5. Hindamisjuhend hindajale
6. Vormid hindajale
7. Vormid taotlejale

1. Üldine informatsioon

Hindamisstandard on koostatud **põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist), tase 5** kutse taotlejate kompetentsuse vastavuse hindamiseks eelnimetatud kutse kutsestandardis toodud nõuetele.

Hindamist teostab kutsekomisjoni poolt moodustatud erinevatest osapooltest koosnev hindamiskomisjon. Hindamiskomisjonis on esindatud töömaailma (nt tööandjate, töövõtjate) ja koolitajate esindajad, kellel on nii kutsealane kui hindamisalane kompetents. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.

Enne kompetentsuse hindamist vaatab kutse andja esitatud dokumendid läbi (st dokumentide vastavuse kontrolli taotletava kutse nõuetele ning kutse andmise korras seatud eeltingimustele). Vajadusel toimub taotleja nõustamine ning ettepanekute tegemine dokumentide täiendamiseks või lisamiseks. Korrigeeritud dokumentide esitamise tähtaeg kooskõlastatakse kutseandjaga.

Hindamine viiakse läbi kolmes etapis:

- ✚ **Esimene etapp on hindamine dokumentide põhjal** - hindamiskomisjoni(de) liikmed hindavad taotleja poolt esitatud dokumentide ja muude lisatud vajalike materjalide sisu:
  - Põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist) tase 5 kutsestandardi järgi koostatud õppekava läbinutel kooli kinnitus õpiväljundite saavutamise kohta (hindamisvorm H1),
  - õppekava mitte läbinutel juhendi järgi koostatud töömapp (koostamisvorm - lisa 1; hindamisvorm H1),
  - vormi järgi koostatud spetsialiseerumisega seotud äriplaan (täitmisvorm - lisa 2; hindamisvorm H1).

Hindamise etapis hinnatakse järgmisi kompetentse:

1. Kohustuslikud tööosad
2. Spetsialiseerumisega seotud tööosad
3. Läbiv kompetents

- ✚ **Teises etapis** - taotleja näitab ette kompetentse tööalaseid toiminguid sooritades või tööga seotud probleeme lahendades.

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Hindamise etapis hinnatakse kohustuslikke, spetsialiseerumisega seotud ja läbivaid kompetentse lahendades praktilisi probleemülesandeid. Konkreetsed ülesanded koostatakse vahetult enne iga hindamist. Näidisülesanded on kutseandja kodulehel (www.eptk.ee).

- ✚ **Kolmandas etapis** toimub vestlus, kus vastatakse hindamiskomisjoni täpsustavatele küsimustele ning kaitstakse äriplaani. Teine ja kolmas etapp võivad toimuda erinevatel aegadel.

2. Hindamiskomisjoni töö korraldus

Hindamiskomisjon teeb kutsekomisjonile ettepaneku anda taotlejale kutse, kui kõik kompetentsid on tõendatud. Kutseksam viiakse läbi eesti keeles.

Hindamisprotseduuri läbiviimine:

- ✚ Hindamiskomisjoni liikmed vaatavad üksteisest sõltumatult läbi kõik taotlusega seotud dokumendid, sealhulgas tutvuvad kooli tõendiga õpiväljundite saavutamise kohta, töömapa ja äriplaani sisuga. Hindajad täidavad vastava hindamisvormi (vt vorm H1).
- ✚ Praktiliste ülesannete sooritamise aeg ja koht lepitakse kokku eelnevalt. Praktiliste ülesannete sooritamist juhib hindamiskomisjoni esimees või üks hindamiskomisjoni liige. Iga taotleja sooritab ülesanded etteantud juhiste abil. Taotlejaid instrueeritakse eelnevalt. Taotlejale antud ülesannete sooritamise ajal täidavad kõik hindamiskomisjoni liikmed hindamislehed (vt vorm H2).
- ✚ Vestluse ajal on kõikidel hindamiskomisjoni liikmetel õigus esitada taotlejale küsimusi. Vestluse ajal on ruumis lubatud viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikutel, kui kutsekomisjon ei ole otsustanud teisti. Vajadusel võib hindamiskomisjon kutse taotleja nõusolekul eksami käiku lindistada. Vestluse käigus täidavad ja täiendavad kõik hindamiskomisjoni liikmed hindamislehti (vt vormid H1 ja H2) nende hindamiskriteeriumide osas, mis vajavad täpsustamist või olid taotleja poolt täitmata.
- ✚ Iga taotleja kohta täidetakse koondhinnangu leht (vorm H3). Koondhinnang moodustub hindamiskomisjoni liikmete enamushinnangu alusel. Hindamise tulemus loetakse positiivseks, kui hindamiskomisjoni koondhinnang on positiivne. Koondhinnangule kirjutavad alla kõik hindamiskomisjoni liikmed. Hindamis- ja koondhinnangu lehti ei tutvustata taotlejale ega teistele isikutele.
- ✚ Hindamiskomisjon vormistab kutseksami protokoll (vorm H4), mille aluseks on hindamis- ja koondhinnangu lehed. Koondhinnangu alusel tehakse kutsekomisjonile ettepanek kutse taotlejatele kutse andmise või mitteandmise kohta. Protokollile kirjutavad alla kõik hindamiskomisjoni liikmed.

3. Hindamisprotsessi läbimine

Kutse taotleja tõendab oma kompetentse kirjaliku töömapa, raportite ja äriplaani esitamise (I etapp), kutseksami sooritamise (praktilised ülesanded - II etapp) ja vestluse teel (äriplaani kaitsmine + vestlus - III etapp), lähtudes kutsestandardi nõuetest. Hindamiskomisjon hindab taotleja kompetentside vastavust taotletava kutse taseme hindamiskriteeriumidele. Kui kasvõi üks kompetentsidest puudub või ei vasta antud kutse tasemele, pole vastava taseme kutset võimalik anda.

Hindamismeetodid:

- ✚ Dokumendid:
  - Kooli tõend õpiväljundite saavutamise kohta: põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist) tase 5 kutsestandardi järgi koostatud õppekava õpiväljundite saavutamisel loetakse hindamiskriteeriumid tõendatuks kooli tõendi alusel või

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

- Töömapp: taotleja koostab ja esitab kirjaliku (elektronilise- vorm lisa 1) töömapi vastavalt juhendile, mis sisaldab praktiliste tööde ja kogemuste kirjeldusi ning analüüsi. Taotleja peab kirjeldatud tegevused tõendama tööandja(te) allkirja(de)ga. Tööandja(d) võivad töömapi allkirjastada ka digitaalselt. (vt töömapi täitmise vorm lisa 1)
- ✚ Äriplaani: taotleja koostab eelnevalt spetsialiseerumisega seotud äriplaani etteantud vormi põhjal, mille kaitsmine toimub III etapis vestluse ajal (vt äriplaani täitmise vorm lisa 2)
- ✚ Ülesanded: taotleja näitab ette kompetentse töölaseid toiminguid sooritades või tööga seotud probleeme lahendades.
- ✚ Vestlus: taotleja tõendab kompetentse, vastates vahetult hindajate küsimustele. Vestluse käigus esitatakse küsimusi, mis tekkisid hindamiskomisjoni liikmetel eelnevate etappide hindamise käigus, sh juhendi järgi koostatud töömapi ja äriplaani kohta.

4. Hindamiskriteeriumid

Tegevusnäitaja/Hindamiskriteeriumid
KOHUSTUSLIKUD TÖÖOSAD
JUHTIMINE JA MAJANDAMINE
Juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele, arvestades töö iseloomu ja keerukust ning töötaja oskusi.
Korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise, andes töötajatele asjakohaseid korraldusi.
Koostab ja edastab aruanded ettevõtte juhtkonnale ja ametiasutustele vastavalt õigusaktide nõuetele.
Koostab ettevõtte tootmise osa puudutava äriplaani, teostab majanduslikud arvestused, lähtudes äriplaanist ja ettevõtte eesmärkidest.
Sõlmib klientide ja koostööpartneritega lepinguid ning kokkuleppeid tootmistegevuse sujuvaks toimimiseks, arvestades tootmise eesmärki.
Korraldab toodangu valmisoleku müügiks ning tutvustab ettevõtte tootmisvõimalusi potentsiaalsetele klientidele ja koostööpartneritele, kasutades selleks sobivaid turundusvõtteid.
Valib ja värbab töötajad, vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
Suunab töötajad vajalikku täiendusõppesse, arvestades tootmise vajadusi ning ettevõtte arengut.
SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD TÖÖOSAD
VEISTE HOOLDAMINE
Hoolitseb veiste üldise heaolu eest, puhastades söötmisala, jälgides sööda ja vee olemasolu, vajadusel reguleerides sisekliimat, sh valgustust, eemaldades sõnniku asemelt ja käikudest, jm, arvestades loomade pidamise eesmärki (noorloomad, suguloomad jt) ja tööde teostamise järjekorda.
Grupeerib ja/või paigutab veised ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi.
Vaatleb veiseid igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, registreerib ja edastab teabe vastavalt vajadusele ja kehtestatud korrale.
Puhastab vajadusel veised, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki.
Kontrollib ja korraldab seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete jm) töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab neid.
Kavandab ja planeerib hooldamise käigus kogunenud teabe põhjal edasised tegevused olukorra parendamiseks.
VEISTE SÖÖTMINE
Hindab veiste toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning registreerib kõrvalekalded vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.
Koostab söödaratsiooni, arvestades vanust, konditsiooni, laktatsioonijärku, toodangut jm.
Planeerib söödavajaduse vastavalt toodangu mahule ja loomade arvule; korraldab sööda olemasolu ja ladustamise, arvestades hoiustamistingimusi ja ettevõtte töökorraldust; kontrollib sööda kvaliteeti

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Tegevusnäitaja/Hindamiskriteeriumid
visuaalselt ja organoleptiliselt.
Hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, otsustab edasise tegevuse.
Söödab ja joodab loomi, kohendab vajadusel sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja loomaliigile.
Kontrollib söötmis- ja jootmiseseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu, vajadusel hooldab seadmeid või korraldab hoolduse.
VEISTE TERVISLIKU SEISUNDI JÄLGIMINE, KÕRVALEKALLETE MÄRKAMINE JA RAVI LOOMAARSTI JUHENDAMISEL
Hindab veiste üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade käitumist (lamamine, söömine, liikumine, aktiivsus, käitumishälve jm), vajadusel mõõdab looma kehatemperatuuri ning teavitab ja/või registreerib kõrvalekalded vastavalt ettevõtte sisekorrale; registreerib liigile mitteomase käitumise ning otsustab ja korraldab edasise tegevuse.
Tuvastab veise ägeda haigusliku seisundi ja/või trauma, arvestades erinevust normaalsest liigiomasest käitumisest/välimusest ning tabandumise kiirust ja ulatust; vajadusel eraldab terve ja haige looma ning teavitab loomaarsti ja korraldab edasise tegevuse.
Ravib haiget looma vastavalt loomaarsti raviskeemile ja kasutab ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele.
Hindab veise sörgade seisundit ja teavitab kõrvalekalletest ning korraldab edasise tegevuse.
Korraldab haige, nõrga või vigastatud veise hukkamise (hädatapu), arvestades õigusaktide nõudeid.
Veise surma korral korraldab korjuse hoiustamise ja transpordi ning muud õigusaktide nõuetest tulenevad toimingud, arvestades ettevõtte sisekorda.
VEISTE KARJATAMINE
Koostab karjatamisplaani, arvestades loomaliiki, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu; planeerib koostöös taimekasvatusspetsialistiga karjamaa vajaduse ja kasutuse.
Planeerib karjaaedade ja -teede rajamise, arvestades vajadust; korraldab karjaaedade ja -teede rajamise, hooldamise ja kontrollimise, arvestades karjaia tüüpi, karjamaa ja/või kopli suurust ja loomaliiki.
Planeerib karja ajamist vastavalt karjatamisplaanile, juhendab karjakut.
Planeerib sööda ja vee olemasolu karjatamisel, korraldab vee ja lisa söötade olemasolu, arvestades loomarühma, taimiku olukorda, ratsiooni.
Jälgib karja- ja heinamaade keskkonnaseisundit ning korraldab järelniitmist, arvestades taimestikku, maastikku, tallamist, liigniisketel aladel karjatamist jms.
Jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel kõrvaldab need ja teavitab vastutavat isikut.
Avastab indlevad loomad visuaalselt, tegutseb vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.
Tuvastab poegiva või poeginud looma visuaalselt, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi; korraldab vajadusel poeginud looma ja sündinud järglase ümberpaigutamise.
PIIMA TOOTMINE
Vastutab kvaliteetse piima tootmise eest, arvestades ettevõtte võimalusi.
Tagab lüpsiinventari olemasolu ja hindab selle korrasolekut, korraldab selle hooldamise ning ettevalmistuse lüpsiks; tagab lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfektsioonivainete olemasolu.
Korraldab loomade grupeerimise ning suunamise lüpsile ja tagasi vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
Korraldab lüpsmise ja kontrollib lüpsiprotseduuridest ning piimakäitlemise nõuetest kinnipidamist, juhendades lüpsjaid.
Korraldab inimtoiduks sobimatu piima käitlemise ning korraldab haige lehma ravi; korraldab kontrolllüpsi, määrates piima koguse, tagades piimaproovide korrektse võtmise ja laborisse edastamise.
Korraldab lüpsiinventari ja piimajahuti pesemise ning pesuks vajalike pesuainete ja desinfektsioonivainete olemasolu.
Seadistab lüpsiroboti, arvestades looma piimatoodangu taset ja tervislikku seisundit ning looma anatoomilisi iseärasusi.

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Tegevusnäitaja/Hindamiskriteeriumid
Jälgib ja analüüsib lüpsitulemusi, lüpsiroboti tööprotsessi ning täiendsööda olemasolu, vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
Kõrvalkallete korral likvideerib need ja/või teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
Korraldab looma kinnisperioodile ülemineku, arvestades loodatavat poegimise aega ja füsioloogilisi näitajaid ning vastavalt sellele koostab kinnijätavate lehmade nimekirja; tagab vajaliku profülaktilise ravi, teavitades loomaarsti.
VEISTE TAASTOOTMINE
Korraldab põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile.
Avastab indleva veise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades veiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse.
Valmistab veise paarituseks ja/või seemenduseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides veise, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani.
Korraldab paarituse ja/või seemenduse ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele.
Korraldab veise tiinuse kontrolli, märgistades ja registreerides tiine looma, ning otsustab edasise tegevuse, arvestades ettevõtte eripära.
Tuvastab aborteerinud või mittetiine veise ja otsustab edasise tegevuse koostöös veterinaariga.
Hindab poegimisprotsessi kulgu visuaalselt, korraldab veise poegimisel abistamise; komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti; registreerib sünni ja korraldab vastsündinu märgistamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele.
Tagab poeginud looma ja vasika heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallete korral otsustab edasise tegevuse.
Korraldab lihaveiste noorloomade võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
LÄBIV KOMPETENTS
Tegevusnäitaja/Hindamiskriteeriumid
Püstitab selged eesmärgid, planeerib tegevusi ja arvestab võimalike muutustega; jälgib tootmisprotsessi jooksul tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist.
Analüüsib tootmisprotsessiga seonduvat teavet; organiseerib ressursse ülesannete täitmiseks; langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka riskid ja riski sisaldavad otsused).
Koostab ettevõtte tööks vajalikke juhendeid, töökorraldusi, -eeskirju ning ohutusnõudeid; vastutab enda ja oma töörühma tööülesannete täitmise eest.
Teeb koostööd klientide ja koostööpartneritega, tagab tulemusliku meeskonnatöö.
Kujundab töötajate vastutustundlikku suhtumist keskkonda.
Kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest ettevõttes, järgides mikrokliimat, hügieeninõudeid ja kasutades puhastus- ja desinfektsioonivahendeid (sh desinfektsioonimatid).
Täiendab ennast tööalasel, õpib ja omandab uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid; jagab oma teadmisi ja valdkonna spetsiifikat kolleegidega.
Kavandab töötajate täiendusõpet, lähtudes ettevõtte eesmärkidest.
Vajadusel oskab käituda kriisiolukordades: loomadega seotud olukorrad (näiteks vigastused, taudid, haigused jms), põllumajandushoonetega seotud olukorrad (näiteks põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms), inimestega seotud olukorrad (näiteks traumad, haigused jms), osutab esmaabi nii inimestele kui loomadele.
Suhtleb eesti keeles tasemel B2 ja võõrkeeles tasemel B1.
Kasutab oma töös arvutit: AO1-AO4 ja AO7.

5. Hindamisjuhend hindajale

Enne hindamist tutvuge:

- ✚ Põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist), tase 5 kutsestandardiga,
- ✚ kompetentsipõhise hindamise mõistete ja põhimõtete,ga,
- ✚ kutse andmise korraga,
- ✚ hindamise üldise informatsiooniga,
- ✚ hindamiskriteeriumidega,
- ✚ hindamismeetoditega,
- ✚ hindamisülesannetega,
- ✚ hindamise korraldusega,
- ✚ hindamisel kasutatavate vormidega.

Hindamise ajal

- ✚ jälgige igat taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- ✚ täitke iga taotleja kohta personaalne hindamisvorm,
- ✚ esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- ✚ hinnake iga hindamiskriteeriumi järgi,
- ✚ vormistage hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

Hindamise järel

- ✚ andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- ✚ vormistage hindamistulemus,
- ✚ edastage oma ettepanek kutse andmise kohta kutsekomisjonile.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

6. Vormid hindajale

VORM H1 ja H2: TAOTLEJA PERSONAALNE HINDAMISE VORM

Taotleja nimi:

Hindamise aeg:

Hindamise koht:

Hindaja:

VEISEKASVATUSSPETSIALIST

Kompetents	Hindamiskriteeriumid	Hinnang		Kommentaar	
		Täidetud	Mitte täidetud		
KOHUSTUSLIKUD TÖÖOSAD					
1	Juhtimine ja majandamine (vt äriplaani ja vajadusel küsi vestluse käigus juurde)				
1	1	Juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele, arvestades töö iseloomu ja keerukust ning töötaja oskusi.			
1	2	Korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise, andes töötajatele asjakohaseid korraldusi.			
1	3	Koostab ja edastab aruanded ettevõtte juhtkonnale ja ametiasutustele vastavalt õigusaktide nõuetele.			
1	4	Koostab ettevõtte tootmise osa puudutava äriplaani, teostab majanduslikud arvestused, lähtudes äriplaanist ja ettevõtte eesmärkidest.			
1	5	Sõlmib klientide ja koostööpartneritega lepinguid ning kokkuleppeid tootmistegevuse sujuvaks toimimiseks, arvestades tootmise eesmärki.			
1	6	Korraldab toodangu valmisoleku müügiks ning tutvustab ettevõtte tootmisvõimalusi potentsiaalsetele klientidele ja koostööpartneritele, kasutades selleks sobivaid turundusvõtteid.			
1	7	Valib ja värbab töötajad, vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust vastavalt ettevõtte töökorraldusele.			
1	8	Suunab töötajad vajalikku täiendusõppesse, arvestades tootmise vajadusi			

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		ning ettevõtte arengut.			
SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD TÖÖSAD					
2	Veiste hooldamine				
2	1	Hoolitseb veiste üldise heaolu eest, puhastades söötmissala, jälgides sööda ja vee olemasolu, vajadusel reguleerides sisekliimat, sh valgustust, eemaldades sõnniku asemelt ja käikudest, jm, arvestades loomade pidamise eesmärki (noorloomad, suguloomad jt) ja tööde teostamise järjekorda.			
2	2	Grupeerib ja/või paigutab veised ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi.			
2	3	Vaatleb veiseid igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, registreerib ja edastab teabe vastavalt vajadusele ja kehtestatud korrale.			
2	4	Puhastab vajadusel veised, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki.			
2	5	Kontrollib ja korraldab seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete jm) töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab neid.			
2	6	Kavandab ja planeerib hooldamise käigus kogunenud teabe põhjal edasised tegevused olukorra parendamiseks.			
3	Veiste söötmine				
3	1	Hindab veiste toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning registreerib kõrvalekalded vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.			
3	2	Koostab söödaratsiooni, arvestades vanust, konditsiooni, laktatsioonijärku, toodangut jm.			
3	3	Planeerib söödavajaduse vastavalt toodangu mahule ja loomade arvule; korraldab sööda olemasolu ja ladustamise, arvestades hoiustamistingimusi ja ettevõtte töökorraldust; kontrollib sööda kvaliteeti visuaalselt ja organoleptiliselt.			
3	4	Hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, otsustab edasise tegevuse.			
3	5	Söödab ja joodab loomi, kohendab vajadusel sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja loomaliigile.			

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

3	6	Kontrollib söötmis- ja jootmisseedmete töökorrasolekut ja vee olemasolu, vajadusel hooldab seadmeid või korraldab hoolduse.			
4	Veiste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel				
4	1	Hindab veiste üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade käitumist (lamamine, söömine, liikumine, aktiivsus, käitumishälve jm), vajadusel mõõdab looma kehatemperatuuri ning teavitab ja/või registreerib kõrvalekalded vastavalt ettevõtte sisekorrale; registreerib liigile mitteomase käitumise ning otsustab ja korraldab edasise tegevuse.			
4	2	Tuvastab veise ägeda haigusliku seisundi ja/või trauma, arvestades erinevust normaalsest liigimasesest käitumisest/välimusest ning tabandumise kiirust ja ulatust; vajadusel eraldab terve ja haige looma ning teavitab loomaarsti ja korraldab edasise tegevuse.			
4	3	Ravib haiget looma vastavalt loomaarsti raviskeemile ja kasutab ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele.			
4	4	Hindab veise sõrgade seisundit ja teavitab kõrvalekaltest ning korraldab edasise tegevuse.			
4	5	Korraldab haige, nõrga või vigastatud veise hukkamise (hädatapu), arvestades õigusaktide nõudeid.			
4	6	Veise surma korral korraldab hoiustamise ja transpordi ning muud õigusaktide nõuetest tulenevad toimingud, arvestades ettevõtte sisekorda.			
5	Veiste karjatamine				
5	1	Koostab karjatamisplaani, arvestades loomarühma, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu; planeerib koostöös taimekasvatuspetsialistiga karjamaa vajaduse ja kasutuse.			
5	2	Planeerib karjaaedade ja -teede rajamise, arvestades vajadust; korraldab karjaaedade ja -teede rajamise, hooldamise ja kontrollimise, arvestades karjaia tüüpi, karjamaa ja/või kopli suurust ja loomarühma.			
5	3	Planeerib karja ajamist vastavalt karjatamisplaanile, juhendab karjakut.			
5	4	Planeerib sööda ja vee olemasolu karjatamisel, korraldab vee ja lisa söötade olemasolu, arvestades loomarühma, taimiku olukorda, ratsiooni.			
5	5	Jälgib karja- ja heinamaade keskkonnaseisundit ning korraldab järelniitmist,			

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		arvestades taimestikku, maastikku, tallamist, liigniisketel aladel karjatamist jms.			
5	6	Jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel kõrvaldab need ja teavitab vastutavat isikut.			
5	7	Avastab indlevad loomad visuaalselt, tegutseb vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.			
5	8	Tuvastab poegiva või poeginud looma visuaalselt, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi; korraldab vajadusel poeginud looma ja sündinud järglase ümberpaigutamise.			
6	Piima tootmine				
6	1	Vastutab kvaliteetse piima tootmise eest, arvestades ettevõtte võimalusi.			
6	2	Tagab lüpsiinventari olemasolu ja hindab selle korrasolekut, korraldab selle hooldamise ning ettevalmistuse lüpsiks; tagab lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfektsiooniainete olemasolu.			
6	3	Korraldab loomade grupeerimise ning suunamise lüpsile ja tagasi vastavalt ettevõtte töökorraldusele.			
6	4	Korraldab lüpsmise ja kontrollib lüpsiprotseduuridest ning piimakäitlemise nõuetest kinnipidamist, juhendades lüpsjaid.			
6	5	Korraldab inimtoiduks sobimatu piima käitlemise ning korraldab haige lehma ravi; korraldab kontroll-lüpsi, määrates piima koguse, tagades piimaproovide korrektse võtmise ja laborisse edastamise.			
6	6	Korraldab lüpsiinventari ja piimajahuti pesemise ning pesuks vajalike pesuainete ja desinfektsiooniainete olemasolu.			
6	7	Seadistab lüpsiroboti, arvestades looma piimatoodangu taset ja tervislikku seisundit ning looma anatoomilisi iseärasusi.			
6	8	Jälgib ja analüüsib lüpsitulemusi, lüpsiroboti tööprotsessi ning täiendsööda olemasolu, vastavalt ettevõtte töökorraldusele.			
6	9	Kõrvalkallete korral likvideerib need ja/või teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele.			
6	10	Korraldab looma kinnisperioodile ülemineku, arvestades loodetavat poegimise aega ja füsioloogilisi näitajaid ja vastavalt sellele koostab kinnijäetavate lehmade nimekirja; tagab vajaliku profülaktilise ravi,			

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		teavitades loomaarsti.			
7	Veiste taastootmine				
7	1	Korraldab põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile.			
7	2	Avastab indleva veise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades veiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse.			
7	3	Valmistab veise paarituseks ja/või seemenduseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides veise, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani.			
7	4	Korraldab paarituse ja/või seemenduse ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele.			
7	5	Korraldab veise tiinuse kontrolli, märgistades ja registreerides tiine looma, ning otsustab edasise tegevuse, arvestades ettevõtte eripära.			
7	6	Tuvastab aborteerunud või mittetiine veise ja otsustab edasise tegevuse koostöös veterinaariga.			
7	7	Hindab poegimisprotsessi kulgu visuaalselt, korraldab veise poegimisel abistamise; komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti; registreerib sünni ja korraldab vastündinu märgistamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele.			
7	8	Tagab poeginud looma ja vasika heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallete korral otsustab edasise tegevuse.			
7	9	Korraldab lihaveiste noorloomade võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.			
8	LÄBIV KOMPETENTS				
8	1	Järgib oma töös juhendeid, töökorraldusi, -eeskirju, häid põllumajandustavasid ning ohutusnõudeid; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.			
8	2	Kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest ettevõttes, järgides mikrokliimat, hügieeninõudeid ja kasutades puhastus- ja			

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		desinfektsioonivahendeid (sh desinfektsioonimatid).			
8	3	Tegutseb plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult.			
8	4	Korraldab oma tegevust ja kohandab enda käitumist vastavalt olukorrale.			
8	5	Osaleb tulemuslikult meeskonnatöös ning suhtleb viisakalt klientide ja kolleegidega.			
8	6	Täiendab ennast tööalaselt, õpib ja omandab uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid, mõistab oma panust ettevõttes.			
8	7	Vajadusel oskab käituda kriisiolukordades: loomadega seotud olukorrad (näiteks vigastused, taudid, haigused jms), põllumajandushoonetega seotud olukorrad (näiteks põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms), inimestega seotud olukorrad (näiteks traumad, haigused jms); osutab esmaabi nii inimestele kui loomadele; põllumajandustehnikaga seotud olukorrad (liiklusavarii, masinarikked jm).			
8	8	Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ja võõrkeeles tasemel A2.			
8	9	kasutab oma töös arvutit algtasemel: AO1 punkt 1 ja AO2; tekstitöötlus AO3, tabelarvutus – andmete sisestamine ja summeerimine AO4 punktid 1, 2, 3, 4 ja6 ning internet AO7.			

VORM H3: TAOTLEJA KOONDHINNANGU VORM

Taotleja nimi:

Hindamise aeg:

Hindamise koht:

Hindaja:

VEISEKASVATUSSPETSIALIST

Kompetents	Hinnang			Kommentaar
	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	
KOHUSTUSLIKUD TÖÖOSAD				
1	Juhtimine ja majandamine			
SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD TÖÖOSAD				
2	Veiste hooldamine			
3	Veiste söötmine			
4	Veiste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel			
5	Veiste karjatamine			
6	Piima tootmine			
7	Veiste taastootmine			
8	LÄBIV KOMPETENTS			

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

7. Vormid taotlejale

Lisa 1: Taotleja töömapp kompetentside tõestamisel

Töömapi vorm põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist), tase 5 kutse taotlejale

Taotleja nimi:

Lp. kutse taotleja!

Töömapi vorm on üheks tõendusvormiks põllumajandustootja (veisekasvatusspetsialist), tase 5 kompetentside tõendamiseks kutse andmisel

Allpool olevas tabelis on **veerus A** esitatud veisekasvatusspetsialisti töö-osad (kompetentsid), **veerg B** on mõeldud kompetentsi tõendamiseks ja viimane **veerg C** on mõeldud tööandja kinnitusele.

B- osa täitmine: Palun mõelge hoolikalt järele, kuidas Teil enda arvates tegelikus töö-situatsioonis iga kompetents avaldub. Kirjeldage ja analüüsige tegevusi, mis iseloomustavad antud kompetentsipõhist käitumist, faktilisi andmeid, kui need tõendavad kompetentsi ilmnenemist vm olulist informatsiooni enda kui veisekasvatusspetsialisti tegevuse kohta. Tooge konkreetseid näiteid.

C- osa täitmine: Palun kirjuta iga tegevuse kirjelduse taha tööandja andmed, kus antud kompetents on ilmnenud. **Teie poolt kirjeldatud kompetentsi tõendab tööandja oma allkirjaga.** Töömapi võib allkirjastada digitaalselt või käsitsi, aga töömapp peab olema esitatud kutseandjale elektroonselt.

VEISEKASVATUSSPETSIALIST

A		B		C
Kompetents		Tegevuse kirjeldus ja analüüs, kompetentsi tõendamine		Kompetentsi tõendava ettevõtte/ tööandja nimi
SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD TÖÖOSAD				
2 VEISTE HOOLDAMINE				
2	1	Hoolitseb veiste üldise heaolu eest, puhastades söötmissala, jälgides sööda ja vee olemasolu,		

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		vajadusel reguleerides sisekliimat, sh valgustust, eemaldades sõnniku asemelt ja käikudest, jm, arvestades loomade pidamise eesmärki (noorloomad, suguloomad jt) ja tööde teostamise järjekorda.		
2	2	Grupeerib ja/või paigutab veised ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi.		
2	3	Vaatleb veiseid igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, registreerib ja edastab teabe vastavalt vajadusele ja kehtestatud korrale.		
2	4	Puhastab vajadusel veised, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki.		
2	5	Kontrollib ja korraldab seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete jm) töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab neid.		
2	6	Kavandab ja planeerib hooldamise käigus kogunenud teabe põhjal edasised tegevused olukorra parendamiseks.		
3 VEISTE SÖÖTMINE				
3	1	Hindab veiste toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning registreerib kõrvalekalded vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.		
3	2	Koostab söödaratsiooni, arvestades vanust, konditsiooni, laktatsioonijärku, toodangut jm.		
3	3	Planeerib söödavajaduse vastavalt toodangu mahule ja loomade arvule; korraldab sööda olemasolu ja ladustamise, arvestades hoiustamistingimusi ja ettevõtte töökorraldust;		

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		kontrollib sööda kvaliteeti visuaalselt ja organoleptiliselt.		
3	4	Hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, otsustab edasise tegevuse.		
3	5	Söödab ja joodab loomi, kohendab vajadusel sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja loomaliigile.		
3	6	Kontrollib söötmis- ja jootmisseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu, vajadusel hooldab seadmeid või korraldab hoolduse.		
4 VEISTE TERVISLIKU SEISUNDI JÄLGIMINE, KÕRVALEKALLETE MÄRKAMINE JA RAVI LOOMAAARSTI JUHENDAMISEL				
4	1	Hindab veiste üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade käitumist (lamamine, söömine, liikumine, aktiivsus, käitumishälve jm), vajadusel mõõdab looma kehatemperatuuri ning teavitab ja/või registreerib kõrvalekalded vastavalt ettevõtte sisekorrale; registreerib veisele mitteomase käitumise ning otsustab ja korraldab edasise tegevuse.		
4	2	Tuvastab veise ägeda haigusliku seisundi ja/või trauma, arvestades erinevust normaalsest liigiomasest käitumisest/välimusest ning tabandumise kiirust ja ulatust; vajadusel eraldab terve ja haige looma ning teavitab loomaarsti ja korraldab edasise tegevuse.		
4	3	Ravib haiget looma vastavalt loomaarsti raviskeemile ja kasutab ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele.		
4	4	Hindab veise sõrgade seisundit ja teavitab kõrvalekalletest ning korraldab edasise tegevuse.		

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

4	5	Korraldab haige, nõrga või vigastatud veise hukkamise (hädatapu), arvestades õigusaktide nõudeid.		
4	6	Veise surma korral korraldab hoiustamise ja transpordi ning muud õigusaktide nõuetest tulenevad toimingud, arvestades ettevõtte sisekorda.		
5 VEISTE KARJATAMINE				
5	1	Koostab karjatamisplaani, arvestades loomarühma, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu; planeerib koostöös taimekasvatusspetsialistiga karjamaa vajaduse ja kasutuse.		
5	2	Planeerib karjaaedade ja -teede rajamise, arvestades vajadust; korraldab karjaaedade ja -teede rajamise, hooldamise ja kontrollimise, arvestades karjaia tüüpi, karjamaa ja/või kopli suurust ja loomarühma.		
5	3	Planeerib karja ajamist vastavalt karjatamisplaanile, juhendab karjakut.		
5	4	Planeerib sööda ja vee olemasolu karjatamisel, korraldab vee ja lisa söötade olemasolu, arvestades loomarühma, taimiku olukorda, ratsiooni.		
5	5	Jälgib karja- ja heinamaade keskkonnaseisundit ning korraldab järelniitmist, arvestades taimestikku, maastikku, tallamist, liigniisketel aladel karjatamist jms.		
5	6	Jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel kõrvaldab need ja teavitab vastutavat isikut.		
5	7	Avastab indlevad loomad visuaalselt, tegutseb		

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse.		
5	8	Tuvastab poegiva või poeginud looma visuaalselt, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi; korraldab vajadusel poeginud looma ja sündinud järglase ümberpaigutamise.		
6 PIIMA TOOTMINE				
6	1	Vastutab kvaliteetse piima tootmise eest, arvestades ettevõtte võimalusi.		
6	2	Tagab lüpsiinventari olemasolu ja hindab selle korrasolekut, korraldab selle hooldamise ning ettevalmistuse lüpsiks; tagab lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfektsioonivainete olemasolu.		
6	3	Korraldab loomade grupeerimise ning suunamise lüpsile ja tagasi vastavalt ettevõtte töökorraldusele.		
6	4	Korraldab lüpsmise ja kontrollib lüpsiprotseduuridest ning piimakäitlemise nõuetest kinnipidamist, juhendades lüpsjaid.		
6	5	Korraldab inimtoiduks sobimatu piima käitlemise ning korraldab haige lehma ravi; korraldab kontroll-lüpsi, määrates piima koguse, tagades piimaproovide korrektse võtmise ja laborisse edastamise.		
6	6	Korraldab lüpsiinventari ja piimajahuti pesemise ning pesuks vajalike pesuainete ja desinfektsioonivainete olemasolu.		
6	7	Seadistab lüpsiroboti, arvestades looma piimatoodangu taset ja tervislikku seisundit ning looma anatoomilisi iseärasusi.		
6	8	Jälgib ja analüüsib lüpsitulemusi, lüpsiroboti		

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		tööprotsessi ning täiendsööda olemasolu, vastavalt ettevõtte töökorraldusele.		
6	9	Kõrvkallate korral likvideerib need ja/või teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele.		
6	10	Korraldab looma kinnisperioodile ülemineku, arvestades loodetavat poegimise aega ja füsioloogilisi näitajaid ja vastavalt sellele koostab kinnijäetavate lehmade nimekirja; tagab vajaliku profülaktilise ravi, teavitades loomaarsti.		
7 VEISTE TAASTOOTMINE				
7	1	Korraldab põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile.		
7	2	Avastab indleva veise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades veiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse.		
7	3	Valmistab veise paarituseks ja/või seemenduseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides veise, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani.		
7	4	Korraldab paarituse ja/või seemenduse ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele.		
7	5	Korraldab veise tiinuse kontrolli, märgistades ja registreerides tiine looma, ning otsustab edasise tegevuse, arvestades ettevõtte eripära.		
7	6	Tuvastab aborteerunud või mittetiine veise ja otsustab edasise tegevuse koostöös veterinaariga.		
7	7	Hindab poegimisprotsessi kulgu visuaalselt,		

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		korraldab veise poegimisel abistamise; komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti; registreerib sünni ja korraldab vastasündinu märgistamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele.		
7	8	Tagab poeginud looma ja vasika heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallete korral otsustab edasise tegevuse.		
7	9	Korraldab lihaste noorloomade võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.		
8 LÄBIV KOMPETENTS				
8	1	Järgib oma töös juhendeid, töökorraldusi, -eeskirju, häid põllumajandustavasid ning ohutusnõudeid; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.		
8	2	Kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest ettevõttes, järgides mikrokliimat, hügieeninõudeid ja kasutades puhastus- ja desinfektsioonivahendeid (sh desinfektsioonimatid).		
8	3	Tegutseb plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult.		
8	4	Korraldab oma tegevust ja kohandab enda käitumist vastavalt olukorrale.		
8	5	Osaleb tulemuslikult meeskonnatöös ning suhtleb viisakalt klientide ja kolleegidega.		
8	6	Täiendab ennast tööalaselt, õpib ja omandab uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid, mõistab oma panust ettevõttes.		
8	7	Vajadusel oskab käituda kriisiolukordades: loomadega seotud olukorrad (näiteks		

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		vigastused, taudid, haigused jms), põllumajandushoonetega seotud olukorrad (näiteks põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms), inimestega seotud olukorrad (näiteks traumad, haigused jms); osutab esmaabi nii inimestele kui loomadele; põllumajandustehnikaga seotud olukorrad (liiklusavarii, masinarikked jm).		
8	8	Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ja võõrkeeles tasemel A2.		
8	9	kasutab oma töös arvutit algtasemel: AO1 punkt 1 ja AO2; tekstitöötlus AO3, tabelarvutus – andmete sisestamine ja summeerimine AO4 punktid 1, 2, 3, 4 ja6 ning internet AO7.		

1 Tööandja andmed

1. Ettevõtte nimi:

2. Allkirjastaja nimi:

3. Ettevõtte kontaktandmed:

2 Tööandja andmed

1. Ettevõtte nimi:

2. Allkirjastaja nimi:

3. Ettevõtte kontaktandmed: